

Obsah

Poděkování	XI
Seznam použitých zkratk	XIII
Úvod	XV
Kapitola I. Ideologie soudcovské aplikace práva	1
1. Pohled na aplikaci práva jako na ideologii	1
1.1 Pluralita pohledů na právo. Specifika soudcovského pohledu	3
2. Ideologie vázané a volné aplikace práva	4
3. Opuštění ideologie vázané aplikace práva v západní Evropě v posledním století	8
4. Pluralita diskursů v západoevropském právu a interakce ideologií soudcovské aplikace práva v soudcovské argumentaci	14
5. Juspozitivismus či jusnaturalismus?	16
Kapitola II. Stalinistická ideologie aplikace práva ve střední Evropě	19
1. Krátké expozé: předsocialistická koncepce soudcovské aktivity	20
2. Stalinistický soudce jako budovatel socialismu	22
2.1 Východiska	22
2.2 Teoretická justifikace stalinistického soudcovského aktivismu a socialistické ideologie volné aplikace práva	23
2.2.1 Marxistická ideologie práva a jeho aplikace před nástupem stalinismu	23
2.2.2 Stalinistická teorie státu a práva	26
2.3 První měsíce následující po komunistickém převratu a počátky transformace soudcovské rétoriky	31
2.4 Přímá aplikace ústavy a stalinistický přezkum ústavnosti všeobecnými soudy	35
2.5 Marxistická ideologie v judikatuře	37
2.6 Identifikace práva s morálkou?	42
2.7 Instrumentální pojetí práva	45
2.8 Důraz na trestní sankce	50
Kapitola III. Konec stalinismu a vznik socialistického normativismu	53
1. Nové maximy: stabilita a formalismus	53
2. Konec volné aplikace práva v poststalinistické střední Evropě	54
3. Kontradikce mezi rétorickým antiformalismem a praktikovaným formalismem	55
4. Koncepce socialistického práva ve střední Evropě	62
4.1 Konec hierarchie práva	62
4.2 Směrem k právu srozumitelnému pro každého	65

4.3	Role práva v poststalinistické střední Evropě	67
4.4	Právní a společenský status právníků a zejména soudců ve společnostech reálného socialismu	71
5.	Nový socialistický formalismus 70. a 80. let	75
5.1	Utváření koncepce omezeného práva	82
5.2	Socialistická koncepce statické interpretace práva	88
5.3	Dvojitá role západoevropské právní kultury v diskursu socialistické právní vědy	92
5.4	Země, kde zítra již znamená včera, nepotřebovaly soudcovské právo interpretující letité kodexy	96
5.5	Soudcovská praxe v právní vědě a právní věda v soudcovských rozhodnutích	97
5.6	Exkurz: socialistické zákonné neprávo na pozadí sporu pozitivismu a antipozitivismu	99

Kapitola IV. Pokus o vysvětlení příčin socialistického formalismu a zákonného pozitivismu 105

Kapitola V. Postkomunistická soudcovská ideologie aplikace práva: mezi zákonným pozitivismem obecné justice a hodnotovou judikaturou Ústavního soudu 117

1.	Velký třesk 1989 a relativní rigidita ideologie vázané aplikace práva	118
2.	Judikatura Ústavního soudu v letech 1993 až 2003 a její role při proměně ideologie aplikace práva	119
2.1	Aktéři	119
2.1.1	Obecné soudy	119
2.1.2	Ústavní soudci	122
3.	Kazuistika: mezi zákonným pozitivismem obecné justice a hodnotovou judikaturou „prvního“ Ústavního soudu	124
3.1	Problém soudcovské koncepce pramenů práva	132
3.1.1	Judikatura	132
3.1.2	„Závaznost“ judikatury	136
3.1.3	Judikatura a právní doktrína	141
3.2	Deficity soudcovských odůvodnění	142
3.3	Limity činnosti Ústavního soudu ČR	145
4.	Exkurz: legislativní se vypořádání s ideologií vázané aplikace práva?	146

Kapitola VI. Teoretické problémy aplikace komunitárního práva 151

1.	Europeizace právního řádu a soudcovská aplikace harmonizujícího se práva před vstupem středoevropských států do Evropské unie	151
2.	Perspektivy aplikace komunitárního práva v nových členských zemích EU	156

Závěr 165

Použitá literatura 169

Summary 196

Věcný rejstřík 199